

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Västra Götalandsregionen och Kraftens hus kring stöd till cancerberörda i Västra Götaland

Dnr: OSN 2026-00304

Partnerskapet gäller 2026-05-01 – 2031-04-30.

1. IOP som samverkansform

Ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) tecknas mellan offentlig myndighet och idéburen aktör – en förening eller organisation inom det civila samhället, vars verksamhet syftar till allmännytta eller medlemsnytta utan vinstintresse. Eventuellt ekonomiskt överskott hos den idéburna aktören återinvesteras i verksamheten.

Ett IOP skiljer sig från andra samverkansformer, såsom medborgardialoger eller annat ekonomiskt stöd såsom del av statsbidrag, verksamhetsbidrag eller projektstöd genom att det innebär ett långsiktigt partnerskap där samtliga parter bidrar med resurser för att i samverkan lösa en gemensam samhällsutmaning. Detta innebär att samtliga aktörer som ingår i partnerskapet accepterar villkoret att själva bära sitt eget bidrag.

Detta partnerskap är förenligt med kommunallagen (2017:725) och EU:s statsstödsregler, och uppfyller inte kriterierna för ett offentligt kontrakt enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Det är en tillitsbaserad samverkansform som syftar till ett allmännyttigt mål.

2. Syfte

Syftet med detta partnerskap är att gemensamt möta den samhällsutmaning som uppstår i glappet mellan hälso- och sjukvårdens ansvar och den livsomställning som cancerberörda – patienter, närstående och efterlevande – möter under och efter avslutad behandling. Målet med partnerskapet är att kunna:

- Erbjuder långsiktigt och behovsanpassat stöd för cancerberörda.
- Skapa strukturer för samverkan mellan hälso- och sjukvård och civilsamhälle.
- Utveckla metoder som stärker egenmakt, delaktighet och livskvalitet.
- Bidra till jämlik tillgång till stöd oavsett diagnos, ålder, kön, bostadsort eller social kontext.

Partnerskapet är förankrat i Västra Götalandsregionens (VGR) överenskommelse med det civila samhället (RS 2020-06395) och bidrar till målen i regionala utvecklingsstrategin 2021–2030 om god och jämlik hälsa, delaktighet och social hållbarhet.

3. Gemensam samhällsutmaning

Den medicinska utvecklingen inom cancervården har lett till att överlevnaden ökat – idag lever över 600 000 personer i Sverige som har eller har haft cancer. Detta är en framgång för hälso- och sjukvården, men det innebär också nya utmaningar. Efter avslutad behandling kvarstår ofta omfattande behov av stöd. Cancer lämnar spår som kan vara fysiska, psykiska, sociala och existentiella, och många cancerberörda upplever bristande hjälp i omställningen till ett ”nytt normalt liv”.

Cancer påverkar även hela det sociala nätverket. Närstående, inklusive barn och unga, bär ofta en tung börda både under sjukdomstiden och efteråt. Även efterlevande står inför en svår livsomställning där behovet av stöd och gemenskap är stort.

Hälso- och sjukvårdens resurser har inte förändrats i takt med dessa nya förutsättningar. Många professioner inom vården vittnar om otillräcklig tid och uppdrag för att möta alla behov som uppstår. Detta skapar ett glapp i välfärdssystemet, där människor riskerar att hamna ensamma i sin återhämtning. För att möta cancerberördas behov krävs nya former av samverkan där civilsamhällets aktörer, såsom Kraftens hus, kompletterar hälso- och sjukvårdens insatser med socialt, psykosocialt och existentiellt stöd.

4. Förväntade effekter och mervärde

Partnerskapet förväntas bidra till:

- Minskad risk för psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet efter cancerbehandling genom förebyggande och hälsofrämjande insatser.
- Ökad förmåga att hantera en ny livssituation genom stöd till cancerdrabbade och närstående i samband med och efter avslutad behandling samt stöd till efterlevande.
- Stärkt hälsa och livskvalitet genom mötesplatser och aktiviteter som stärker individen, det sociala nätverket och främjar återhämtning.
- Komplettering till hälso- och sjukvården genom användardriven verksamhet som inte ryms inom vårdens medicinska uppdrag men som är avgörande för den cancerberördas hela livssituation.
- Ökad kunskap genom utbildningar, föreläsningar och samtal med andra cancerberörda.

5. Målgrupp

Målgruppen är cancerberörda i alla åldrar i Västra Götaland:

- Personer som lever med eller efter en cancerdiagnos.
- Närstående, det vill säga personer som upplever sig stå nära någon med cancer.
- Efterlevande som har förlorat en närstående i cancer.

Målgruppen har valts utifrån det identifierade glappet mellan hälso- och sjukvårdens medicinska insatser och behovet av stöd, gemenskap och kunskap.

6. Samverkande parter

Följande parter har deltagit i den dialog som lett fram till detta IOP:

- Kraftens hus Sjuhärad, org.nr 802508–7308
- Kraftens hus Göteborg, org.nr 802542–3818
- Västra Götalandsregionen, org.nr 232100–0131

I dialog har parterna uttryckt en gemensam vilja att etablera fler Kraftens hus i Västra Götaland för att inkludera ett regionövergripande perspektiv och öka tillgängligheten till insatserna som erbjuds därigenom. Parterna avser därför att tillsammans stödja denna utveckling. Nya Kraftens hus kan komma att ingå i och omfattas av samma villkor och målsättningar som anges i detta IOP.

7. Värdegrund för partnerskapet

Enligt VGR:s riktlinje för IOP (RS-2020-01170) vägleds all samverkan mellan VGR och det civila samhället av de sex principerna¹

- **Självständighet och oberoende:** Civilsamhällets organisationer ska kunna bedriva sin verksamhet utan obefogad kontroll eller inblandning av offentliga aktörer.
- **Dialog:** En kontinuerlig och öppen dialog mellan det offentliga och civilsamhället är grundläggande för samverkan.
- **Kvalitet:** Samverkan ska bidra till högre kvalitet i den verksamhet som bedrivs, ofta genom att utnyttja civilsamhällets unika lokalkännedom och engagemang.
- **Långsiktighet:** Samverkan förutsätter stabila strukturer och långsiktiga relationer snarare än kortsiktiga projekt.
- **Öppenhet/Transparens:** Det ska vara tydligt vilka som bjuds in till samverkan, hur beslut fattas och varför.
- **Mångfald:** Samverkan ska inkludera en bredd av organisationer och respektera att det civila samhället består av olika typer av aktörer.

Ur Regeringens proposition "En politik för det civila samhället" (prop. 2009/10:55)

Parterna ska genom kontinuerlig dialog säkerställa att partnerskapet uppfyller ovanstående principer samt att verksamhet som omfattas bedrivs i enlighet med gällande lagar och regler.

8. Villkor för samverkan

Samtliga ingående parter har rätt att begära omförhandling eller säga upp överenskommelsen vid väsentligt ändrade förutsättningar för att uppfylla överenskommen samverkan. Uppsägningstiden är sex månader.

Om någon Kraftens hus-förening inte längre uppfyller villkoren för ett IOP och upphör att omfattas av samverkan, ska IOP:t fortsatt gälla oförändrat mellan övriga parter.

Som huvudprincip för ett IOP föreligger att civilsamhällets organisationer ska kunna bedriva sin verksamhet utan obefogad kontroll eller inblandning av offentliga aktörer. Återbetalning av medel från viss vart kan krävas i extraordinära fall t.ex. om partnern använt finansiering till otillåtna ändamål eller på annat sätt agerat trolöst mot partnerskapet.

Partnerskapets verksamhet följs upp årligen av en gemensam styrgrupp, och sammanfattas i en årsrapport. Inför kommande år tas en ny verksamhetsplan fram.

Innehållet i verksamheten kan justeras under perioden så att inriktningen följer förändrade behov eller omständigheter.

9. Ledning och styrning

Partnerskapet leds och styrs av en styrgrupp bestående av representanter från samtliga parter. Styrgruppens roll och ansvar är att:

¹ Riktlinje Idéburet offentligt partnerskap (IOP), (RS-2020-01170)

- Utse en ordförande/sammankallande och en sekreterare. Rollerna får roteras under partnerskapets gång.
- Följa upp partnerskapets måloppfyllelse och kvalitet och säkerställa att avsatta medel används för att genomföra syftet och aktiviteterna inom partnerskapet.
- Driva utvecklingen i linje med partnerskapets syfte.
- Dokumentera och sprida kunskap om partnerskapet till relevanta aktörer.
- Årligen sammanställa en årsrapport med resultat och lärdomar som gjorts i samverkan inklusive ekonomisk uppföljning och en verksamhetsplan med mål och aktiviteter för kommande år.
- Återrapportera årligen till berörda styrelser och nämnder. För operativa hälso- och sjukvårdsnämndens (OSN) del hanteras återrapporteringen via ansvarig handläggare på koncernkontoret.

Styrgruppen träffas minst en gång per termin. Mötesanteckningar diarieförs av VGR. Styrgruppen äger rätt att besluta om att utse ytterligare representanter. Vid behov kan ytterligare personer adjungeras till styrgruppen för att tillföra särskild sakkunskap eller behandla specifika frågor. Adjungerade personer har närvarorätt och yttranderätt, men inte beslutsrätt, om inte annat beslutas.

Styrgruppens sammansättning:

Från VGR:

- Representant RCC Väst
- Representant RCC Väst
- Representant samordningsråd onkologi (SOR)

Från Kraftens hus:

- Verksamhetsledare Kraftens hus Sjuhärad
- Verksamhetsledare Kraftens hus Göteborg
- Styrelserepresentant från antingen Kraftens hus Sjuhärad eller Kraftens hus Göteborg

10. Parternas resursbidrag

IOP bygger på att parterna är jämbördiga och bidrar var och en för sig med resurser såsom finansiering, lokaler, personal, kompetens och ideellt engagemang till att partnerskapets målsättning uppnås.

Västra Götalandsregionens insats

1. Finansiering och långsiktighet, se ekonomisk bilaga – möjliggör Kraftens hus verksamhet som mötesplats för cancerberörda och skapar stabilitet och tillgänglighet.
2. Spridning och kunskapsutveckling – bidrar till att tillgängliggöra Kraftens hus-modellen inom regionen till berörda målgrupper (t ex verksamheter och patienter eller andra, t ex samordningsförbunden).
3. Systemstöd och samverkan – stärker samordning mellan vård, kommun och civilsamhälle.
4. Gemensamt lärande – bidrar till kunskapsuppbyggnad om rehabilitering och hälsofrämjande arbete i samverkan.

Kraftens hus insats

1. Värdskap och mötesplats – tillhandahåller trygga och tillgängliga lokaler och miljöer för möten, aktiviteter och stöd som kompletterar hälso- och sjukvårdens insatser.

2. Samordning och utveckling – leder och samordnar verksamheten samt säkerställer kvalitet och kontinuitet.
3. Medskapande och delaktighet – skapar möjligheter för deltagare och volontärer att påverka och bidra.
4. Partnerskap och samverkan – bygger och upprätthåller relationer med vård, kommuner, föreningar och näringsliv.
5. Kommunikation och kunskapsspridning – sprider information och lärdomar för att påverka och utveckla stödformer.
6. Uppföljning och lärande – dokumenterar verksamhetens effekter genom berättelser, statistik och enkäter.
7. Ideella resurser – bidrar med engagemang, tid och kompetens från volontärer, medlemmar och cancerberörda.

11. Roller och ansvar

Respektive part ansvarar endast för sina egna förpliktelser enligt detta avtal, utan något solidariskt ansvar sinsemellan.

VGR ansvarar för att:

- Genom OSN säkerställa att överenskomna insatser genomförs i enlighet med partnerskapets syfte.
- Bidra med de insatser och resurser som anges i avsnitt 9 och 10.

Kraftens hus ansvarar för att:

- Vara verksamhetsansvarig för den dagliga driften.
- Som arbetsgivare följa gällande lagar, författningar och avtal.
- Bidra med de insatser och resurser som anges i avsnitt 9 och 10.

12. Tolkservice

Kraftens hus ska tillhandahålla tolk till deltagare som inte förstår eller kan uttrycka sig på det svenska språket. För denna tjänst ska Kraftens hus anlita Tolkförmedling Väst, som VGR har avtal med [Tolkförmedling Väst](#). VGR svarar för dessa tolkkostnader. VGR medger ingen ersättning för övriga anlitade tolkförmedlingar.

13. Ekonomi

Parternas ekonomiska redovisningsansvar framgår av avsnitt 10. Ekonomiska transaktioner mellan parterna hanteras via ansvarig handläggare på koncernkontoret enligt ekonomisk bilaga.

14. Avvikelser

Avvikelser ska hanteras i dialog mellan parterna och enligt respektive organisations kvalitetsledningssystem.

Allvarliga avvikelser rapporteras till:

- Styrelsen för respektive förening via verksamhetsledare.
- Koncernkontoret, VGR via ansvarig handläggare.

15. Kontaktpersoner

Västra Götalandsregionen, ansvarig handläggare på koncernkontoret.

Namn: Caroline Jernevad

Befattning: Regionutvecklare

E-post: caroline.jernevad@vgregion.se

Kraftens hus Göteborg

Namn: Maria Hultman Gonzalez

Befattning: Verksamhetsledare

E-post: maria.h.gonzalez@kraftenshus.se

Kraftens hus Sjuhärad

Namn: Margareta Wass

Befattning: Verksamhetsledare

E-post: margareta.wass@kraftenshus.se

16. Underskrifter

Denna överenskommelse har upprättats i tre likalydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.

För Västra Götalandsregionen

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden

Namn: My Alnebratt

Befattning: Ordförande

Datum:

För Kraftens hus Göteborg

Namn: Annette Baggelin

Befattning: Styrelsens ordförande

Datum:

För Kraftens hus Sjuhärad

Namn: Leine Persson

Befattning: Styrelsens ordförande

Datum: